ISSN: 2630-6166
Journal IKSAD

JOURNAL OF INSTITUTE OF ECONOMIC DEVELOPMENT AND SOCIAL RESEARCHES
ISSN: 2630-6166

International Refereed & Indexed 2020 Open Access Refereed E-Journal
Vol:6 / Issue:23 iksadjournal.com / iksadjournal@gmail.com p.296-308
Article Arrival Date 10/05/2020 ARTICLE TYPE Published Date 20.06.2020
Doi: 10.31623/iksad062308 Research Article

BAĞIMSIZ DENETİM KURULUŞLARININ GELİRİNİ ETKİLEYEN UNSURLAR: KALİTE GÜVENCE SİSTEMİ İNCELEMESİ [1]

THE FACTORS AFFECTING THE INCOME OF INDEPENDENT AUDIT FIRMS: QUALITY ASSURANCE SYSTEM REVIEW

Elif ACAR
Dr. Öğr. Üyesi, Yozgat Bozok Üniversitesi, elif.acar@bozok.edu.tr, Yozgat/TÜRKİYE
Orcid No:0000-00001-6974-4866

Yasin REYHAN
Doktora Öğrencisi, Yozgat Bozok Üniversitesi, yasin.reyhan@bozok.edu.tr, Yozgat/TÜRKİYE
Orcid No: 0000-0003-0683-9117

ÖZET

Bağımsız denetim kuruluşları, kaliteli denetim faaliyetleri ve kamuoyu güvenini sağlamak için iş ve işlemlerini önceden saptanmış standartlar ve ilkelere uygun olarak yerine getirir. Kalite güvence sistemi, kalitenin sağlanmasında ve sürekli daha iyiye gidilmesinde önemli bir unsurdur. Bu çalışmada bağımsız denetim kuruluşlarında kalite güvence sistemi uygulamalarının gelirler üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Çalışmada, bağımsız denetim kuruluşlarının yayımladıkları 2018 yılı şeffaflık raporlarında yer verdiği bilgiler içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Bu kapsamda şeffaflık raporları ile bağımsız denetim kuruluşlarının özellikleri hakkında sunduğu bilgilerin ne kadar açık ve yeterli olduğunu araştırmak için ilgili bilgilerin bağımsız denetim gelirleri üzerindeki belirleyici etkisi SPSS 16.0 paket programında çoklu doğrusal regresyon modeli ve stepwise yöntemiyle çözümlenmiştir. Çalışma sonucunda; denetim hizmeti verilen KAYİK sayısı, bağımsız denetim kuruluşlarının uluslararası denetim ağına üyelik durumu, kilit denetçi sayısı ve kalite güvence sisteminin etkinliği bağımsız değişkenleri bir bütün olarak ele alındığında denetim geliri üzerinde anlamlı ve pozitif yönde etkisinin olduğu gözlemlenmiştir. Bu değişkenlerin bağımsız denetim geliri üzerinde %57'lik belirleyici etkileri bulunmuştur. Kalite Güvence Sistemi kurulması bağımsız denetim gelirindeki değişkenliğin yaklaşık %15' ini açıklayabilmektedir. Bağımsız denetim kuruluşlarınca yapılan kalite güvence sistemi iyileştirmelerinin gelirlerini artırıcı yönde etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
Anahtar Kelimeler: Bağımsız Denetim, Kalite Güvence Sistemi, Çoklu Regresyon Analizi

ABSTRACT

Independent audit firms carry out their business and transactions in accordance with pre-determined standards and principles to ensure quality audit activities and public trust. The quality assurance system is an important factor in ensuring quality and constantly improving. In this study, the effect of quality assurance system applications on independent revenues was investigated. In the study, the information included in the 2018 transparency reports published by the independent audit firms were analyzed with the content analysis method. In this context, the determinative effect of the relevant information on the independent audit revenues was analyzed in the SPSS 16.0 package program with the multiple linear regression model and stepwise method to investigate the transparency reports and the information about the characteristics of independent audit firms. In the results of working; When the independent variables of the number of PIEs that provide audit services, the membership status of the international audit network, the number of key auditors and the effectiveness of the quality assurance system were taken as a whole, it was observed that they had a significant and positive effect on the audit income. These variables have 57% determinative effects on independent audit income. The establishment of a Quality Assurance System can explain approximately 15% of the variability in independent audit

[1] USEK, 4. Uluslararası Sosyoloji ve Ekonomi Kongresi, Ankara, 21-22 Aralık 2019'da sözel bildiri olarak sunulmuştur.

JOURNAL OF INSTITUTE OF ECONOMIC DEVELOPMENT AND SOCIAL RESEARCHES
ISSN: 2630-6166
International Refereed & Indexed 2020 Open Access Refereed E-Journal
Vol:6 / Issue:23 iksadjournal.com / iksadjournal@gmail.com p.296-308
Article Arrival Date 10/05/2020 ARTICLE TYPE Published Date 20.06.2020
Doi: 10.31623/iksad062308 Research Article

income. It has been concluded that the quality assurance system improvements made by independent auditing firms have an impact on increasing revenues.

Keywords: Independent Audit, Quality Assurance System, Multiple Regression Analysis

1. GİRİŞ

Bağımsız denetim kuruluşları (BDK), Kamu Gözetimi Kurumu (KGK) gözetiminde kamu yararını ilgilendiren kuruluşları (KAYİK) denetlemekle yetkilendirilen, yaptığı denetimler sonucu şeffaflık raporu hazırlamak ve yayınlamakla yükümlü, ortaklık yapısı yeminli mali müşavirler veya serbest muhasebecilerden oluşan sermaye şirketleridir.

Bağımsız denetim işlevi, işletme faaliyetlerine ilişkin yıllık finansal bilgileri ve tabloların, önceden saptanmış ölçütlere uygunluk ve doğruluğu konusunda makul güvence sağlamak için yeterince kanıtların toplanması amacıyla, genel kabul görmüş denetim standartlarında yer alan gerekli teknikleri uygulayarak, defterler, kayıtlar ve belgeler üzerinde denetim, değerlendirme ve raporlanma süreçleridir (Bozkurt, 2015). Dolayısıyla bağımsız denetim faaliyeti, kamuoyuna denetim hizmeti verilen şirketin mali tablolarını ve işleyişini şeffaf bir şekilde, 3. şahısların bilgilenmesini sağlayacak, o şirketin bütün verilerini net bir şekilde ortaya koyacak, o şirketin mali tablolarının gerçek değerlerini ortaya koyacak bir sistemdir. Kaliteli bağımsız denetim geçirmiş şirketin mali tablolarına güven artacağı için bağımsız denetim kuruluşları mali raporlamanın kalitesine katkı sağlamaktadır. Bağımsız denetim faaliyetlerinin kaliteli biçimde gerçekleşmesi, denetim kuruluşlarının bünyesinde kalite politika ve prosedürleri oluşturmasıyla mümkündür (Bozkurt Yazar, Güneş, & Yalçın, 2018).

Kalite güvence sistemi, bağımsız denetim faaliyetlerinin etkin ve verimlilik esaslarına göre bir disiplin içerisinde gerçekleştirilmesi, bağımsız denetim kuruluşlarının hazırladığı raporların gerçeği yansıttığını teyit etmek amacıyla oluşturulan bağımsız ve objektif kontrol ve güvence sağlama süreçleridir. KGK tarafından 08 Temmuz 2012 tarihli, 28347 sayılı Resmi Gazete' de yayınlanan KGK'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Yönetmeliği'nin 3/e maddesi, kalite güvence sistemini; "*denetimde gerekli kaliteyi ve kamuoyunun yapılan bağımsız denetime olan güvenini sağlamak amacıyla bağımsız denetim kuruluşu ya da bağımsız denetçi tarafından yapılan işin, belirlenen standart ve ilkelere uygun olarak yapılmasını temin etmek için oluşturulan sistem"* olarak tanımlamaktadır.

Bağımsız denetim kuruluşları şeffaflık raporu yayınlayarak bünyesindeki kalite kontrol sistemleri ile ilgili ayrıntılı bilgileri kamuoyu ile paylaşmaktadır. 26.12.2012 tarih, 28509 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan yönetmelik hükümlerince, KAYİK denetleyen bağımsız denetim kuruluşları ilgili takvim yılından sonraki yıl şeffaflık raporunu hazırlayıp KGK'na bildirmek ve kendi kurumsal internet sitelerinde yayınlamak zorundadırlar. Şeffaflık raporlarında kuruluşun hukuki yapısı, ortak sayısı, kilit yönetici ve sorumlu denetçi sayısı, içinde yer aldığı uluslararası ağın bilgileri, bir önceki yılda denetlenen KAYİK listesi, kalite kontrol ve güvence sistemine ait bilgiler kamuoyu ile paylaşılmaktadır. Bağımsız denetim kuruluşlarının daha kaliteli denetim faaliyetleri icra etmeleri, denetlenen işletme ve işletmenin paydaşlarına karşı olan sorumluluklarını yeterince yerine getirebilmeleri için; denetim kuruluşunun sahip olduğu kalite güvence sistemini geliştirmesi ve bu sistemin uygulanmasını sağlaması gerekmektedir. Bu çalışmada şeffaflık raporlarındaki bilgilerden hareketle kalite güvence sistemlerinin BDK'nın gelirleri üzerindeki etkisini incelemek esas amaç olmaktadır.

Çalışma kapsamında öncelikle KGK ve kalite güvence sistemi irdelenecek, bağımsız denetim kuruluşlarının gelirlerini etkileyen unsurlar ile ilgili literatür incelemesi yapılacaktır. Daha sonra 2018

JOURNAL OF INSTITUTE OF ECONOMIC DEVELOPMENT AND SOCIAL RESEARCHES
ISSN: 2630-6166
International Refereed & Indexed 2020 Open Access Refereed E-Journal
Vol:6 / Issue:23 iksadjournal.com / iksadjournal@gmail.com p.296-308
Article Arrival Date 10/05/2020 ARTICLE TYPE Published Date 20.06.2020
Doi: 10.31623/iksad062308 Research Article

yılı şeffaflık raporları verileri kullanılarak bağımsız denetim şirketlerinin elde ettiği geliri etkileyebileceği düşünülen kalemler çoklu regresyon analizi stepwise yöntemiyle belirlenecektir. Elde edilen bulgular doğrultusunda etkili olan değişkenlerden; denetim hizmeti verilen KAYİK sayısı, bağımsız denetim kuruluşlarının tecrübesi, ortak sayısı, kilit denetçi sayısı, uluslararası denetim ağına üyelik durumu, kilit denetçi sayısı ve kalite güvence sisteminin etkinliği bağımsız değişkenleriyle oluşturulan çoklu doğrusal regresyon modeli sonuçları değerlendirilecektir.

2. KAMU GÖZETİMİ KURUMU VE KALİTE GÜVENCE SİSTEMİ

26.09.2011 karar tarihli, 02.11.2011, 28103 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan, 660 sayılı khk ile KGK'nın görevi; bağımsız denetçilerin ve bağımsız denetim kuruluşlarının yetkilendirilmesi, bağımsız denetim faaliyetlerinde kamu gözetimi yaparak uygulama birliği, gerekli güveni ve kaliteyi sağlamaktır. Ayrıca uluslararası muhasebe standartlarıyla uyumlu Türkiye Muhasebe Standartlarının ve uluslararası denetim standartlarıyla uyumlu Türkiye Denetim Standartlarının oluşturularak yayınlanması görevleri arasındadır (KGK,2019). İdari özerk ve meslekten bağımsız, düzenleme, denetleme ve yaptırım uygulama yetkisini elinde bulunduran bir yapıya sahip olan KGK; yatırımcılar ve kamu yararını koruma amacı ile kalitesi yüksek, sağlıklı finansal verilere dayanan raporlama ve bağımsız denetim ortamını oluşturma amacı ile çalışmalar yürütmektedir. KGK, mikro düzeyde işletmelerde, makro düzeyde ekonomide kaliteyi artırmak için yetkilendirdiği bağımsız denetim kuruluşlarından KAYİK denetimi yapanların şeffaflık raporları ile beyanda bulunmalarını istemekte ve bağımsız denetim kuruluşları tarafından gerçekleştirilen denetim faaliyetlerinin, kanunlara, muhasebe denetim standartları ve ilkelerine uygun şekilde yapılıp bağımsız denetim süreçlerinin her aşamasında kaliteyi ön planda tutarak kamuoyunun bağımsız denetime güvenini sağlamaktadır.

KGK'nin yayınladığı "kalite kontrol standardı uyarınca bağımsız denetim kuruluşları, bünyesinde kaliteye ilişkin liderlik sorumlulukları, ilgili etik hükümleri, müşteri ilişkisinin ve denetim sözleşmesinin kabulü ve devam ettirilmesi, insan kaynakları, denetimin yürütülmesi ve izleme unsurlarının her birini ele alan politika ve prosedürler içeren bir kalite kontrol sistemi kurmakla ve bu sistemin devamlılığını sağlamakla yükümlüdür". (KGK, KKS 1, 2018). Bu kapsamda, KGK bağımsız denetim kuruluşlarının KGS ini denetler ve bu denetlemeler neticesinde, daha kaliteli ve güvenilir denetim faaliyetlerinde bulunmalarına sağlar.
Bağımsız denetim sürecinde, KGK gözetleyen, BDK denetleyen ve KAYİK denetlenen kurum ve kuruluşlardır. Halka açık şirket, banka, emeklilik şirketi, faktöring şirketi, finansman şirketi, finansal kiralama şirketi, varlık yönetim şirketi, emeklilik fonu vb. kuruluşlar KAYİK kapsamındadır (KGK, Bağımsız Denetim Yönetmeliği, 2012).
Aşağıdaki şekilde bağımsız denetim sürecinin işleyişi ayrıntılı gösterilmiştir.

JOURNAL OF INSTITUTE OF ECONOMIC DEVELOPMENT AND SOCIAL RESEARCHES
ISSN: 2630-6166
International Refereed & Indexed 2020 Open Access Refereed E-Journal
Vol:6 / Issue:23 iksadjournal.com / iksadjournal@gmail.com p.296-308
Article Arrival Date 10/05/2020 ARTICLE TYPE Published Date 20.06.2020
Doi: 10.31623/iksad062308 Research Article

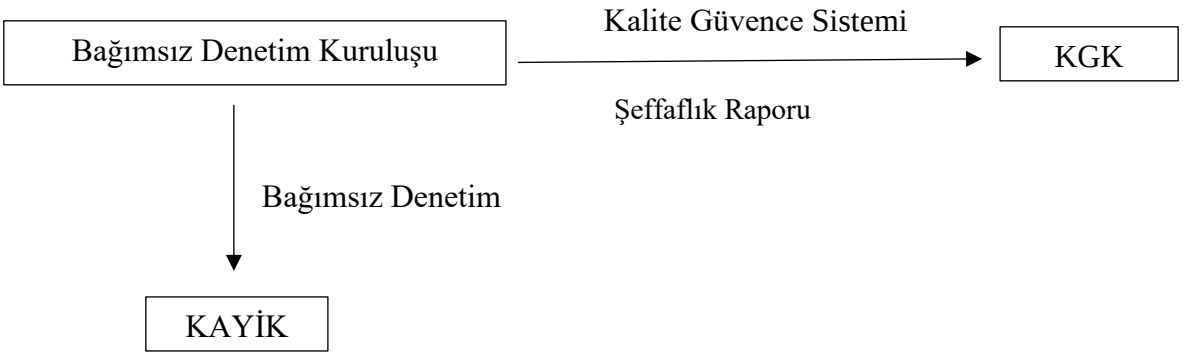

Şekil 1. Bağımsız Denetim Süreci İşleyişi

Şekil 1.' de gösterildiği üzere KAYİK denetimi yapmış bağımsız denetim kuruluşu tarafından hazırlanan şeffaflık raporu KGK' ya bildirilmektedir. Şeffaflık raporu içerisinde yer alması gereken asgari bilgilerin kontrolü KGK tarafından yapılmaktadır. Ayrıca bağımsız denetim kuruluşunun internet sitesinde ilgili yıla ait şeffaflık raporunu yayınlayıp yayınlamadığı, şeffaflık raporunun zamanında bildirilip bildirilmediği konularında KGK gözetim faaliyetleri yapmaktadır.

3. LİTERATÜR

Literatürde şeffaflık raporlarından yararlanılarak bağımsız denetim kuruluşlarının gelirlerini etkileyen unsurları inceleyen az sayıda çalışma bulunmakla beraber denetim şirketlerinde kalite güvence sistemi kurulması ve kalite kontrol incelemelerinin gelirler üzerindeki etkisini belirlemeye yönelik yapılmış bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışmanın kapsamı ile benzerlik gösteren nadir çalışmalar mevcuttur: Erdoğan ve Kutay (2016), KGK'nın yetkilendirdiği bağımsız denetim kuruluşlarının elde ettiği gelir üzerinde şirket kuruluş yılı, uluslararası denetim ağına dâhil olma, sorumlu ortak denetçi kadrosu, KAYİK listesi ve kuruluş sermayesi değişkenlerinin etkisini incelemek amacıyla yaptıkları çalışma sonucunda, denetimi yapılan KAYİK sayısının ve sorumlu ortak denetçi sayısının bağımsız denetim gelirlerini etkilediği ancak denetim şirketlerinin kuruluş yılının, kuruluş sermayelerinin ve uluslararası ağa üye olma durumlarının elde edilen gelirler üzerinde etkisinin olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Tanç ve Gümrah (2016), Türkiye'deki bağımsız denetim şirketlerinin sürekli eğitim politikaları hakkında durum tespiti yapmak amacıyla, 2014 yılı şeffaflık raporlarının sürekli eğitim politikalarına ait bilgilerin yer aldığı bölümleri incelemişlerdir. Çalışma sonucunda bağımsız denetim kuruluşlarının, sürekli mesleki eğitim faaliyetlerinin işletmeler için önemini tam olarak algılayamadıkları veya bu konudaki uygulamaları kamuoyu ile paylaşmadıkları tespit edilmiştir. Erdoğan ve Solak (2016), bağımsız denetim kuruluşlarının 2013 yılı şeffaflık raporlarındaki bilgileri inceledikleri çalışma sonucunda Türkiye'de bağımsız denetimin gelişim gösterdiği, özellikle İstanbul'da ve diğer büyükşehirlerde yaygınlaştığı, bağımsız denetim hizmetlerinin genelde dört büyük bağımsız denetim kuruluşunca yapıldığı ayrıca bilançosu büyük şirketlerin halen büyük ölçüde bağımsız denetim sözleşmelerini dört büyük firmaya yaptıklarını tespit etmişlerdir. Kaya (2017), 70 bağımsız denetim kuruluşu tarafından hazırlanan 2015 yılı şeffaflık

ISSN: 2630-6166
Journal IKSAD
JOURNAL OF INSTITUTE OF ECONOMIC DEVELOPMENT AND SOCIAL RESEARCHES
ISSN: 2630-6166
International Refereed & Indexed 2020 Open Access Refereed E-Journal
Vol:6 / Issue:23 iksadjournal.com / iksadjournal@gmail.com p.296-308
Article Arrival Date 10/05/2020 ARTICLE TYPE Published Date 20.06.2020
Doi: 10.31623/iksad062308 Research Article

raporlarından elde edilen verilerle yaptıkları çoklu doğrusal regresyon ve korelasyon analizleri sonucunda denetim kadrosuna dahil denetçi sayısını, denetim kuruluşunun elde ettiği gelir ve ortak sayısı değişkenlerinin etkilediği; kuruluş sermayesi, uluslararası ağa üyelik ile kuruluşun yaşına ilişkin değişkenlerin denetim kuruluşlarındaki denetçi sayısı üzerinde etkisinin olmadığını tespit etmişlerdir. Sağlam ve Orhan (2018), Türkiye'de faaliyet gösteren denetim firmalarının özelliklerini analiz ederek, firma özellikleri arasındaki ilişkiyi araştırmışlardır. 80 denetim firmasının 2014 yılı için hazırlamış oldukları şeffaflık raporlarından elde edilen verilerinin korelasyon analizi sonucunda daha çok ortağa sahip denetim firmalarının daha fazla denetim yaptığı, daha geniş denetim kadrosuna sahip denetim firmalarının daha fazla gelir elde ettiği, daha fazla denetçi yardımcısına sahip firmaların ise finansal tablo denetiminden daha fazla gelir elde ettiği ve verilen eğitim sürelerinin de elde edilen geliri arttırdığı sonucuna ulaşmışlardır. Bozcuk (2018), çalışmasında KGK'nın yetkilendirdiği ve uluslararası denetim ağına dâhil bağımsız denetim kuruluşlarının birbirleriyle olan ilişkisini inceleyip gelir etkisini araştırmıştır. Gelir etkisine, denetçi başına düşen toplam gelir ölçeği kullanarak yaptığı analizler sonucunda, bağımsız denetim kuruluşunun uluslararası ağa dâhil olmasının elde ettiği geliri artırdığı ama denetim kuruluşunun sahip olduğu kalite kontrol sistemleri ve kalite güvence sistemleri değişkenlerinin elde edilen gelirde etkisinin olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Anıl Keskin, Mollaahmetoğlu ve Gözüaçık (2019), KAYİK denetimi yapan denetim kuruluşlarının, 2017 yılına ilişkin şeffaflık raporlarını; bağımsızlık ilkesine uyum ve müşteri kabulü ve devamlılığına ilişkin belirlenen politika ve prosedürlerin etkinliği, gelirleri ve uluslararası ağa üyelikleri açılarından incelemişlerdir. Sakin (2019), çalışmasında, KGK' nın 2016 ve 2017 dönemine ait yıllık inceleme raporlarını ABD Kamu Gözetimi Kurumu'nun inceleme raporları ile karşılaştırarak değerlendirmiştir. Çalışma sonucunda, hile, risk önleme, belgelendirme ve önemlilik konularında ortak eksiklikler tespit etmiştir. Yazıcı (2019), 2015-2017 dönemine ait şeffaflık raporlarını incelediği çalışmasında denetim şirketinin yaşı, KAYİK denetimi sayısı, ortak sayısı ve denetçi sayısı olarak dört adet bağımsız değişkenin denetim gelirleri üzerinde belirleyici etkisi olduğu sonucuna ulaşmıştır. Sakin ve Türk (2019), çalışmasında bağımsız denetim kuruluşlarının bağımsız denetim kalitesi açısından özellikleri ile elde ettikleri gelir arasındaki ilişkiyi analiz etmiştir. KGK'nın yetkilendirdiği 73 bağımsız denetim kuruluşunun 2017 yılı şeffaflık raporlarında yer alan değişkenlerin kullanıldığı analiz sonucunda kuruluşun tecrübesi, sorumlu denetçi sayısı ile denetim hizmeti verilen KAYİK sayısı değişkenlerinin geliri pozitif yönde etkilediği; ortak sayısının, yönetim kurulu üye sayısının ve uluslararası ağa üyeliğin geliri etkilemediği sonucuna ulaşmıştır.

4. VERİ VE METODOLOJİ

4.1. Çalışmanın Amacı ve Kapsamı

Çalışmamızın amacı, KGK'nın yetkilendirdiği Türkiye'deki bağımsız denetim kuruluşlarınca elde edilen faaliyet geliri üzerinde etkili olan unsurları incelemektir. Çalışma kapsamında, 1 Mayıs 2019 tarihinde KGK tarafından KAYİK'leri denetim izni almış 80 bağımsız denetim kuruluşunun şeffaflık raporu incelenmiştir. Çalışmada bağımsız denetim kuruluşlarınca yayınlanan 2018 yılı şeffaflık raporları içeriğinde yer alan bilgilerden ulaşılan verilerden yararlanılmıştır. Çalışmanın bağımlı değişkeni bağımsız denetim geliri; bağımsız değişkenleri denetim hizmeti verilen KAYİK sayısı, bağımsız denetim kuruluşlarının tecrübesi, ortak sayısı, kilit denetçi sayısı, sürekli eğitim sayısı, uluslararası denetim ağına üyelik durumu ve kalite güvence sisteminin etkinliği değişkenleridir.

ISSN: 2630-6166
Journal IKSAD
JOURNAL OF INSTITUTE OF ECONOMIC DEVELOPMENT AND SOCIAL RESEARCHES
ISSN: 2630-6166
International Refereed & Indexed 2020 Open Access Refereed E-Journal
Vol:6 / Issue:23 iksadjournal.com / iksadjournal@gmail.com p.296-308
Article Arrival Date 10/05/2020 ARTICLE TYPE Published Date 20.06.2020
Doi: 10.31623/iksad062308 Research Article

4.2. Çalışmanın Yöntemi

Çalışmada 2018 yılında en az bir adet KAYİK denetlemiş bağımsız denetim kuruluşlarının kurumsal internet sitelerinde yayınladıkları 2018 yılı şeffaflık raporlarında yer verdiği bilgiler içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Bu kapsamda şeffaflık raporları ile bağımsız denetim kuruluşlarının özellikleri hakkında sunduğu bilgilerin ne kadar açık ve yeterli olduğunu araştırmak için ilgili bilgilerin bağımsız denetim gelirleri üzerindeki belirleyici etkisi SPSS 16.0 paket programında çoklu doğrusal regresyon modeli ve stepwise yöntemiyle çözümlenmiştir. Oluşturulan veri setinin içerdiği değişkenlerin bilgileri Tablo 1' de gösterilmiştir.

Tablo 1: Araştırma Değişkenleri

Bağımlı Değişken	**Açıklaması**
LogToplamGelir2018	2018 yılında bağımsız denetim kuruluşunca açıklanan toplam gelirin doğal logaritması
Bağımsız Değişkenler	**Açıklaması**
LogKAYİK	2018 yılı hesap dönemi sonu itibariyle denetlenen KAYİK sayısının doğal logaritması
Tecrübe (yıl)	2019 yılından şirketin kuruluş yılı çıkarılarak hesaplanmıştır
Ortaksayısı	Bağımsız denetim kuruluşunun ortaklarının sayısı
LogDenetçi	2018 yılı hesap dönemi sonu itibariyle kilit denetçi sayısı
Uluslararasıağaüyelik	Bağımsız denetim kuruluşunun uluslararası bir başka denetim şirketi ile üyeliği varsa 1, aksi durumda 0
KGS-Var	Bağımsız denetim kuruluşunun kalite güvence sistemi varsa 1, aksi durumda 0

Çalışmanın amacı doğrultusunda aşağıdaki alternatif hipotezler kurulmuştur. H_0 hipotezleri aşağıda belirtilen hipotezlerin karşıtıdır.

H1: BDK'nun denetim geliri ile denetlenen KAYİK sayısı arasında istatistiksel ilişki vardır.

H2: BDK'nun denetim geliri ile tecrübe yılı arasında istatistiksel ilişki vardır.

H3: BDK'nun denetim geliri ile ortaklarının sayısı arasında istatistiksel ilişki vardır.

H4: BDK'nun denetim geliri ile kilit denetçi sayısı arasında istatistiksel ilişki vardır.

H5: BDK'nun denetim geliri ile uluslararası ağa üyelik durumu arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H6: BDK'nun denetim geliri ile kuruluşun kalite güvence sisteminin etkinliği arasında anlamlı bir ilişki vardır.

ISSN: 2630-6166
Journal IKSAD
JOURNAL OF INSTITUTE OF ECONOMIC DEVELOPMENT AND SOCIAL RESEARCHES
ISSN: 2630-6166
International Refereed & Indexed 2020 Open Access Refereed E-Journal
Vol:6 / Issue:23 iksadjournal.com / iksadjournal@gmail.com p.296-308
Article Arrival Date 10/05/2020 ARTICLE TYPE Published Date 20.06.2020
Doi: 10.31623/iksad062308 Research Article

Böylece çalışmanın modeli aşağıdaki şekilde formüle edilmiştir.

$$\text{LogToplamGelir2018} = \beta 0 + \beta 1\ \text{LogKAYİK} + \beta 2\ \text{Tecrübe} + \beta 3\ \text{Ortaksayısı} + \beta 4\ \text{LogDenetçi} + \beta 5\text{Uluslararasıağaüyelik} + \beta 6\ \text{KGS-Var} + \varepsilon$$

5. BULGULAR

Bağımsız Denetim Yönetmeliği gereği, bir takvim yılı içinde en az bir adet KAYİK denetlemiş bağımsız denetim kuruluşu şeffaflık raporu hazırlamak, kuruluşun internet sitesinde yayımlamak ve Kamu Gözetimi Kurumu (KGK)' na bildirimde bulunmak zorundadır. 2018 yılında bağımsız denetim kuruluşlarınca yayınlanan şeffaflık raporlarından elde edilen veriler toplandıktan sonra gerekli olduğunda logaritmik dönüşümler yapılmış, çarpıklık ve basıklık katsayılarına göre değişkenler arası ilişkilerin doğrusal olduğu ve normallik varsayımının sağlandığı açısından incelenmiştir. Değişkenler arasındaki ilişkiler korelasyon analizi ile tespit edilmiştir. Ardından çoklu doğrusal regresyon analiziyle stepwise yöntemi kullanılarak incelenmiştir.

Bağımsız denetim kuruluşlarınca yayınlanan şeffaflık raporlarında yer alan denetlenen kuruluşun kurumsal yapısı ve ortak sayısı, kilit yönetici ve sorumlu denetçi bilgileri, kuruluşun üye olduğu denetim ağı bilgileri, kalite güvence sistemine dair bilgiler, denetlenen KAYİK'lerin listesi, sürekli eğitim faaliyetleri, denetim faaliyetlerinden elde edilen gelirleri gösteren finansal bilgiler, kalite kontrol sistemi ve benzeri bilgilere ait veriler stepwise yöntemiyle analiz edilmiştir. Analiz sonucunda toplam denetim geliri, KAYİK sayısı, kilit denetçi sayısı, tecrübe, kalite güvence sisteminin varlığı, uluslararası ağa üyelik ve ortak sayısı olmak üzere 6 değişken seçilmiştir.

Bağımsız denetim kuruluşlarınca 2018 yılına ait yayınlanan şeffaflık raporlarında kuruluşun toplam denetim geliri, denetim hizmeti verilen KAYİK sayısı, bağımsız denetim kuruluşlarının tecrübesi, ortak sayısı, kilit denetçi sayısı, uluslararası denetim ağına üyelik durumu ve kalite güvence sisteminin etkinliği ait tanımlayıcı bilgiler Tablo 2' de gösterilmiştir.

Tablo 2: Bağımsız Denetim Kuruluşlarına İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler

Tanımlayıcı İstatistikler					
	N	Minimum	Maximum	Ortalama	Standart Sapma
Toplam Gelir	80	79.766,00	183.686.017,00	10.832.549,59	32.880.021,70
KAYİK Denetimi Sayısı	80	1	522	22,54	75,609
Tecrübe (yıl)	80	2	46	16,39	9,570
Ortak Sayısı	80	1	26	9,18	5,734
Kilit Denetçi Sayısı	80	1	66	7,43	8,375
Uluslararası Ağa Üyelik	80	0	1	,61	,490

ISSN: 2630-6166
Journal IKSAD
JOURNAL OF INSTITUTE OF ECONOMIC DEVELOPMENT AND SOCIAL RESEARCHES
ISSN: 2630-6166
International Refereed & Indexed 2020 Open Access Refereed E-Journal
Vol:6 / Issue:23 iksadjournal.com / iksadjournal@gmail.com p.296-308
Article Arrival Date 10/05/2020 ARTICLE TYPE Published Date 20.06.2020
Doi: 10.31623/iksad062308 Research Article

Kalite Güvence Sistemi	80	0	1	,75	,436

Tablo 3' de çalışma kapsamında kullanılan değişkenlerin korelasyonları verilmiştir. Örneklem normal dağılım varsayımını sağladığı için parametrik testlerden Pearson korelasyon katsayısı tercih edilmiştir.

Tablo 3: Bağımsız Denetim Kuruluşlarının Dâhil Edildiği Veri Seti Korelasyon Matrisi

Değişkenler Arası Korelasyonlar								
		LogToplam Gelir2018	**Log KAYİK**	**Log Denetçi**	**Tecrübe (yıl)**	**KGS-Var**	**Uluslararası ağaüyelik**	**Ortak Sayısı**
LogToplamGelir 2018	Pearson Korelasyon	1	**,646****	**,357****	**,255***	**,238***	**,502****	**,444****
	Anlamlılık		,000	,001	,022	,033	,000	,000
	N	80	80	80	80	80	80	80
LogKAYİK	Pearson Korelasyon	,646**	1	,304**	,159	,122	,247*	,539**
	Anlamlılık	,000		,006	,159	,282	,027	,000
	N	80	80	80	80	80	80	80
LogDenetçi	Pearson Korelasyon	,357**	,304**	1	,084	,044	,073	,687**
	Anlamlılık	,001	,006		,460	,701	,520	,000
	N	80	80	80	80	80	80	80
Tecrübe (yıl)	Pearson Korelasyon	,255*	,159	,084	1	,063	,162	,188
	Anlamlılık	,022	,159	,460		,579	,151	,095
	N	80	80	80	80	80	80	80
KGS-Var	Pearson Korelasyon	,238*	,122	,044	,063	1	,074	-,048
	Anlamlılık	,033	,282	,701	,579		,514	,672
	N	80	80	80	80	80	80	80
Uluslararası ağaüyelik	Pearson Korelasyon	,502**	,247*	,073	,162	,074	1	,051
	Anlamlılık	,000	,027	,520	,151	,514		,650
	N	80	80	80	80	80	80	80
Ortaksayısı	Pearson Korelasyon	,444**	,539**	,687**	,188	-,048	,051	1
	Anlamlılık	,000	,000	,000	,095	,672	,650	
	N	80	80	80	80	80	80	80
**. %1 anlamlığı ifade etmektedir.								
*. %5 anlamlığı ifade etmektedir.								

Tablo 3'e göre, araştırmaya dahil edilen bağımsız denetim kuruluşlarının denetim gelirleri ile denetimi yapılan KAYİK sayısı, sürekli eğitim sayısı ve uluslararası ağa üyelik durumu arasında 0,01 anlamlılık düzeyinde ve ortak sayısı, kilit denetçi sayısı ile kalite güvence sisteminin varlığı arasında 0,05 anlamlılık düzeyinde aynı yönde korelasyon ilişkisi olduğu tespit edilmiştir. Denetim geliri ile değişkenler arasındaki en yüksek korelasyon ilişkisi (korelasyon= 0,646), denetim geliri ile log kayik arasında, daha sonra uluslararası ağa üyelik ve ortak sayısı arasındadır. Dolayısıyla 2018 yılı için

ISSN: 2630-6166
Journal IKSAD
JOURNAL OF INSTITUTE OF ECONOMIC DEVELOPMENT AND SOCIAL RESEARCHES
ISSN: 2630-6166
International Refeered & Indexed 2020 Open Access Refeered E-Journal
Vol:6 / Issue:23 iksadjournal.com / iksadjournal@gmail.com p.296-308
Article Arrival Date 10/05/2020 ARTICLE TYPE Published Date 20.06.2020
Doi: 10.31623/iksad062308 Research Article

H1,H2,H3,H4,H5 ve H6 hipotezleri desteklenmiştir. Bu bağımsız değişkenlerin bütün olarak gelirler üzerindeki etkisinin anlamlı olup olmadığı çoklu regresyon analiziyle test edilmiştir. Çoklu doğrusal regresyon analizinde bağımsız değişkenler denetlenen KAYİK sayısı, kilit denetçi sayısı, kuruluşun uluslararası ağa üyelik durumu ve kalite güvence sisteminin varlığı; bağımlı değişken olarak ise toplam denetim geliri alınmıştır. 2018 yılı için elde edilen çoklu regresyon analizi sonuçları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4:Regresyon Analizi Sonuçları

Model Özeti							
Model	R	R Kare	Düzeltilmiş R Kare	Std. Tahmin Hatası	F	Anlamlılık (P)	Durbin-Watson
1	,769[a]	,591	,570	,42237	27,144	0,000	2,518
a. Bağımsız Değişkeler: logKAYİK, Uluslararasıağaüyelik, KGS-Var, LogDenetçi							
b. Bağımlı Değişken: Toplam denetim geliri2018							

Tablo 4'te yer alan regresyon analizi ile ilgili model özetinde, modele dâhil edilen bağımsız değişkenlerin, açıklanan bağımlı değişkendeki değişimin oranı, R-Kare ile ifade edilmektedir. Model 1'e ait regresyon analizi sonuçlarına göre, modele dâhil bağımsız değişkenlerin, denetim gelirindeki değişimin açıklama oranı (Düzeltilmiş R-Kare) %57'dir. Diğer bir ifade ile bağımsız denetim kuruluşlarının 2018 yılı toplam denetim gelirlerinin %57'sinin modelde yer alan bağımsız değişkenlere bağlı olduğu söylenebilir. Geriye kalan kısım ise modele dâhil edilmeyen değişkenler tarafından açıklanmaktadır.

Modelde örneklemin hata terimleri arasında birinci dereceden otokorelasyon olup olmadığını test etmek için kullanılan Durbin-Watson test istatistiğinin 1'den az ve 3'den fazla değerler almaması, genellikle 2 civarında olması istenir. Model özetinde bu değerin 2,518 olduğu görülmekte olup, hata terimleri arasında otokorelasyon olmadığı ifade edilebilir. (d=4-2,518=1,4820 (N=80, K=4, tablo istatistik değeri du=1,743) d>,= du olduğu için otokorelasyon yoktur.)

Modelde, çoklu doğrusal bağlantı problemi olmaması ve hata terimleri arasında otokorelasyon bulunmaması, modelin sağlam ve güvenilir olduğunu göstermektedir. Regresyon analizi sonucu F istatistiği 27,144 değeri bulunmuştur. Hesaplanan değer, modelin bir bütün olarak anlamlı olduğunu göstermektedir (p=0,000). Modele ait standardize ve standardize olmayan katsayılar, t değerleri, anlamlılık düzeyleri, tolerans ve VIF değerleri Tablo 5'de yer almaktadır.

Tablo 5:Katsayılar Tablosu

ISSN: 2630-6166
Journal IKSAD
JOURNAL OF INSTITUTE OF ECONOMIC DEVELOPMENT AND SOCIAL RESEARCHES
ISSN: 2630-6166
International Refereed & Indexed 2020 Open Access Refereed E-Journal
Vol:6 / Issue:23 iksadjournal.com / iksadjournal@gmail.com p.296-308
Article Arrival Date 10/05/2020 ARTICLE TYPE Published Date 20.06.2020
Doi: 10.31623/iksad062308 Research Article

Katsayılar Tablosu								
Model		Standardize Olmayan Katsayılar		Standardize Katsayılar	t değeri	Anlamlılık (p)	Eşdoğrusallık İstatistikleri	
		B	Std. Hata	Beta			Tolerans	VIF
1	(sabit)	5,245	,157		33,412	,000		
	logKAYİK	,506	,083	,487	6,072	,000	,848	1,179
	LogDenetçi	,386	,169	,177	2,280	,025	,908	1,102
	Uluslararası ağaüyelik	,470	,100	,358	4,694	,000	,937	1,067
	KGS-Var	,214	,110	,145	1,943	,050	,983	1,017
a. Bağımlı Değişken: Toplam denetim geliri2018								

Modelde yer alan KAYİK sayısı, Uluslararası ağa üyelik, Kalite Güvence sisteminin varlığı, kilit denetçi sayısı ve ortak sayısı bağımsız değişkenlerinin, bağımsız denetim şirketlerinin denetim geliri üzerinde önemli derece etkilerinin olduğu görülmektedir. Regresyon analizi sonucunda KAYİK sayısı (β=0,487 p<0,01), uluslararası ağa üyelik (β=0,358 p<0,01), kilit denetçi sayısının (β=0,177 p<0,01), kalite güvence sisteminin varlığı (β=0,145 p<0,01), istatistiksel olarak anlamlı ve aynı yönde etkilediği ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla, analiz sonucunda H1,H4,H5 ve H6 hipotezleri kabul edilmiştir. Bağımsız denetim kuruluşunun denetim geliri ile bağımsız değişkenler arasında en yüksek ilişki %57'lik kısmın %48,7 ile denetlenen KAYİK sayısı arasındadır. Denetlenen KAYİK sayısı arttıkça bağımsız denetim kuruluşlarının geliri artış gösterecektir. Ayrıca uluslararası ağa üyelik bağımsız denetim gelirini %57'lik kısmın %35,8 oranında etkilemektedir. Bağımsız denetim kuruluşu uluslararası network gücünü kullanarak müşterilere daha kolay ulaşabilmektedir. Bağımsız denetim geliri ile kuruluşun kilit denetçi sayısı arasında ilişki tespit edilmiştir. Kilit denetçi sayısı geliri %57'lik kısmın % 17,7 oranında etkilemektedir. Bağımsız denetim kuruluşları denetim kadrosunu güçlendirerek daha çok gelire ulaşma imkânı elde edebilirler. Kalite güvence sisteminin varlığı bağımsız denetim gelirini %57'lik kısmın %14,5 oranında etkilemektedir. Bağımsız denetim kuruluşları kalite güvence sistemini oluşturarak diğer kuruluşlarla rekabet yarışına girecek, firma performansını artırarak daha çok müşteriye ulaşacaklardır. Dolayısıyla bağımsız denetim kuruluşlarında kalitenin sağlanması ve güvencesinin gerçekleşmesiyle pazar payını artırarak daha çok gelir elde edilmektedir.

VIF değerlerinin 10'un altında ve tolerans istatistiklerinin 0,2'nin üzerinde olması değişenler arasında çoklu bağlantı probleminin olmadığına işaret etmektedir. Anlamlı bulunan bu modelde bileşenlerin yerine bunlara karşılık gelen beta doğrusal fonksiyonları yerine konulduğunda bağımsız denetim gelirini tahmin eden doğrusal çoklu regresyon modeli eşitliği aşağıdaki gibi elde edilmiştir:

$$LogToplamGelir2018 = \beta 0 + 0{,}487\ LogKAYİK + 0{,}177 LogDenetçi + 0{,}358 Uluslararasıağaüyelik + 0{,}145 KGS\text{-}Var + \varepsilon$$

Tablo 6' da regresyon analizi varsayımlarından değişen varyans kontrol edilmiştir. Standardize edilmeyen hatalarla bağımsız değişkenler arasında Spearman sıra korelasyon analizi yapılmış ve Tablo 6' da gösterilmiştir.

ISSN: 2630-6166
Journal IKSAD
JOURNAL OF INSTITUTE OF ECONOMIC DEVELOPMENT AND SOCIAL RESEARCHES
ISSN: 2630-6166
International Refereed & Indexed 2020 Open Access Refereed E-Journal
Vol:6 / Issue:23 iksadjournal.com / iksadjournal@gmail.com p.296-308
Article Arrival Date 10/05/2020 ARTICLE TYPE Published Date 20.06.2020
Doi: 10.31623/iksad062308 Research Article

Tablo 6: Değişkenler Arası Korelasyonlar (Spearman's Rho)

			logKAYİK	LogDenetçi	Uluslararası ağaüyelik	KGS-Var	Standartlanmamış Kalıntı
	Standartlanmamış Kalıntı (hata)	Korelasyon Katsayısı	-,091	-,026	-,024	-,029	1,000
		Anlamlılık Düzeyi	,421	,817	,833	,800	.
		N	80	80	80	80	80

Tablo 6'da görüleceği üzere hatalarla bağımsız değişkenler arasında ilişki olmadığı tespit edilmiştir. Değişen varyans sorunu yoktur. Hataların ortalaması 0 ve dağılım normal bulunmuştur. Tüm varsayımlar sağlandığından sonuçlar geçerlidir.

6. SONUÇ

Bu çalışmada, 2018 yılı faaliyet döneminde en az bir KAYİK müşterisine denetim hizmeti verdiği için şeffaflık raporu düzenleme yükümlülüğü bulunan bağımsız denetim kuruluşlarının denetim gelirini etkileyen değişkenlerin analizi yapılmıştır. Denetim hizmeti verilen KAYİK sayısı, bağımsız denetim kuruluşlarının tecrübesi, ortak sayısı, kilit denetçi sayısı, uluslararası denetim ağına üyelik durumu ve kalite güvence sisteminin etkinliği olmak üzere toplam altı bağımsız değişken dikkate alınarak oluşturulan çoklu doğrusal regresyon modeli, yapılan analizler sonucunda istatistiksel olarak anlamlı çıkmıştır. Modelin bir bütün olarak anlamlı çıkması, modelde kullanılan bağımsız değişkenlerin, denetim geliri üzerinde bir bütün olarak etkili olduğunun göstergesidir. Regresyon analizi sonucunda elde edilen düzeltilmiş R-Kare, modele dâhil bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkendeki değişimin %57'sini açıkladığını göstermiştir. Geriye kalan kısmı (%43) modele dâhil edilmeyen bağımsız değişkenler ile açıklanabilmektedir.

Araştırmada kullanılan tüm bağımsız değişkenler ile bağımsız denetim geliri arasında pozitif yönlü bir ilişki beklenmesine rağmen, gelirin dört değişkene bağlı olarak değiştiği tespit edilmiştir. Yapılan analizlerde toplam denetim gelirini en çok etkileyen değişkenin denetim hizmeti verilen KAYİK sayısı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bağımsız denetim kuruluşlarının denetim hizmeti verdiği KAYİK sayısı arttıkça, denetim gelirlerinde de artış eğilimi gösterdiği saptanmıştır. Dolayısıyla Erdoğan ve Kutay (2016) ile Sakin ve Türk (2019) ' ün çalışmalarında ulaştıkları sonuçları destekler niteliktedir. Benzer şekilde denetim geliri üzerinde istatistiksel olarak anlamlı ve aynı yönde etkisi olduğu tespit edilen diğer değişken uluslararası ağa üyelik durumudur. Uluslararası ağa üye olan bağımsız denetim kuruluşlarının daha çok gelir elde ettiği belirlenmiştir. Bozcuk (2018) ' un uluslararası ağa üyeliğin bağımsız denetim kuruluşlarının gelirini artırdığı yönünde ulaştığı sonuçla benzerlik göstermiştir. Yazıcı (2019)'nın yapmış olduğu analizi destekler nitelikte kilit denetçi sayısının bağımsız denetim geliri üzerinde anlamlı etkisi vardır. Bozcuk (2018)'un çalışmasında ulaşmış olduğu kalite güvence sistemi ve kalite kontrol sistemi değişkenlerinin gelir arasında ilişki olmadığı sonucunun aksine kalite güvence sisteminin varlığının bağımsız denetim gelirleri üzerinde anlamlı ilişkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kalite güvence sisteminin varlığı bağımsız denetim kuruluşlarının elde ettiği gelirlerinin %57'lik etkinin yaklaşık %15' ini açıklamaktadır. Araştırmanın diğer değişkenleri olan kuruluşun tecrübesi gelir üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkiye sahip değildir.

JOURNAL OF INSTITUTE OF ECONOMIC DEVELOPMENT AND SOCIAL RESEARCHES
ISSN: 2630-6166
International Refeered & Indexed 2020 Open Access Refeered E-Journal
Vol:6 / Issue:23 iksadjournal.com / iksadjournal@gmail.com p.296-308
Article Arrival Date 10/05/2020 ARTICLE TYPE Published Date 20.06.2020
Doi: 10.31623/iksad062308 Research Article

Araştırmanın 2018 yılı ile sınırlı olması, bağımsız denetim gelirinin sadece modelde kullanılan değişkenler ile değerlendirilmesi ve en az bir KAYİK denetlemiş bağımsız denetim kuruluşunun araştırmaya dâhil edilmesi çalışmanın en önemli kısıtları olarak görülmektedir. Gelecekte yapılacak çalışmalarda, araştırmanın kapsadığı dönemin uzatılmasının, denetim gelirini etkileyen unsurların belirlenmesinde farklı kriterlerden de yararlanılmasının ve tüm denetim şirketlerinin verilerinin kullanıldığı analizler yapılmasının literatüre önemli katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bağımsız denetim kuruluşları denetim faaliyetlerinde kaliteyi artırmak, hizmet verdiği kurum ve kuruluşlara sorumluluklarını yeterince yerine getirebilmeleri için sahip olduğu kalite güvence sistemini geliştirmeli ve bu sistemin uygulanmasını sağlamalıdır. Bağımsız denetim kuruluşları kaliteye yatırım yapmalı, kalite standart ve ilkelerini kuruluşun bütün departmanlarında uygulamalıdır. Kalite yatırımı, ileriki dönemlerde bağımsız denetim kuruluşlarının gelirlerini artıracaktır. Dolayısıyla hem kuruluşların kârlılığı artacak hem de giderlerin kontrol altına alınması sağlanacaktır.

KAYNAKÇA

28347 Sayılı Resmi Gazete. (2012). Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Yönetmelik.

Anıl Keskin, D., Mollaahmetoğlu, E., & Gözüaçık, G. (2019). Kalite Güvence Mekanizması Olarak Şeffaflık Raporları: Türkiye'deki Bağımsız Denetim Kuruluşlarına Yönelik Bir Araştırma. Muhasebe ve Denetime Bakis= Accounting & Auditing Review, 19(58), s.157-171.

Bozcuk, A. E. (2018). Türkiye'deki Bağımsız Denetim Şirketlerinin Uluslararası Denetim Ağlarına Üyeliği ve Gelir Etkisi . SSS Journal Vol:4, Issue:21 pp.3316-3325.

Bozkurt Yazar, B., Güneş, R., & Yalçın, Z. (2018). Bağımsız Denetim Firmalarında Kalite Kontrol Sisteminin Etkinliği:Türkiye Örneği. İnönü Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 7, Sayı 1.

Bozkurt, N. (2015). Muhasebe Denetimi. İstanbul: Alfa Yayıncılık.

Erdoğan, S., & Kutay, N. (2016). Türkiye'de Bağımsız Denetim Şirketlerinin Karakteristiklerinin Bağımsız Denetim Gelirleri Üzerindeki Etkisi. Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 12(27), ss.105-122.

Erdoğan, S., & Solak, B. (2016). Türkiye'de Şeffaflık Raporları ve Bağımsız Denetim Sektörüne Yönelik Ampirik Bir Çalışma. Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi 6 (2016): s.175-196.

Kaya, H. P. (2017). Türkiye'de Bağımsız Denetim Şirketlerinin Denetim Kadrolarında Yer Alan Denetçi Sayısını Etkileyen Faktörler. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi (2017), s.45-60.

KGK. (2012). Bağımsız Denetim Yönetmeliği. 26 Aralık 2012 Tarihli Resmi Gazete,Sayı:28509.

JOURNAL OF INSTITUTE OF ECONOMIC DEVELOPMENT AND SOCIAL RESEARCHES
ISSN: 2630-6166
International Refeered & Indexed 2020 Open Access Refeered E-Journal
Vol:6 / Issue:23 iksadjournal.com / iksadjournal@gmail.com p.296-308
Article Arrival Date 10/05/2020 ARTICLE TYPE Published Date 20.06.2020
Doi: 10.31623/iksad062308 Research Article

KGK. (2012). Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Yönetmeliği. 08 Temmuz 2012 Tarihli Resmi Gazete,Sayı:28347.

KGK. (2018). KKS 1. Finansal Tabloların Bağımsız Denetim ve Sınırlı Bağımsız Denetimleri ile Diğer Güvence Denetimleri ve İlgili Hizmetleri Yürüten Bağımsız Denetim Kuruluşları ve Bağımsız Denetçiler İçin Kalite Kontrol Standardı.6/6/2018 tarihli Resmi Gazete,sayı:30443(M).

Sağlam, N., & Orhan, A. (2018). Türkiye Denetim Pazarının Yoğunluğu: Denetim Firmalarının Yapısal Özellikleri Arasındaki İlişkiler Üzerine Ampirik Bir Araştırma. Muhasebe ve Finansman Dergisi , (79) , s.153-164.

Sakin, İ., & Türk, Z. (2019). Bağımsız Denetim Kalitesi Açısından Bağımsız Denetim Kuruluşlarının Özellikleri ve Denetim Gelirleri: Bağımsız Denetim Kuruluşları Üzerine Bir Araştırma. BMIJ, (2019), 7(3): s.200-220.

Sakin, T. (2019). KGK İnceleme Raporları Çerçevesinde Türkiye'de Denetim Kalitesi. Muhasebe Enstitüsü Dergisi (2019): s.25-33.

Tanç, A., & Gümrah, A. (2016). Şeffaflık Raporları Çerçevesinde Bağımsız Denetim Kuruluşlarının Sürekli Mesleki Eğitim Politikalarının Analizi. Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, 18(1), ss.419-438.

Yazıcı, N. (2019). Türkiye'de Bağımsız Denetim Şirketlerinin Gelirlerini Etkileyen Unsurların Şeffaflık Raporlarının Analizi İle Belirlenmesi. Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi , 10 (1) , s.168-180.